

Doktori kurzus

2025/26/2

Ószövetség

Cím:	A kispróféták és a nyilvánosság teológiája
Téma:	Az Ószövetség prófétai hagyományában különleges korpuszt alkot a 12 kispróféta könyve. A héber Biblia kánonjában egyetlen könyvnek tekintik: Izrael egész közösségének szól, és azt reprezentálja. A 12 irat a Tóra sokrétű tanítását más-más történelmi helyzetben, sokféle társadalmi, vallási, politikai kihívás közepette aktualizálja. A kurzus keretén belül – a szövegtörzs kiválasztott textusai alapján – azt a fő kérdést járjuk körül, hogy ezek a próféták miként értelmezték a saját korukban, társadalmi valóságukban, közösségükben, személyes életükben Isten üzenetét. Hogyan vállaltak felelősséget azért, hogy megvalósulhasson a „közös jó” a „törvény és igazságosság” etikai elve nyomán? Hogyan adtak hangot és súlyt teológiai megfontolásaiknak, hitbeli meggyőződésüknek a nyilvánosság terében? A kurzus keretén belül kitérünk a prófétai hagyományok hatástörténetére is: milyen tanulsággal szolgálnak ma számunkra ezek a két és fél évezredes gondolatok?
Tematika:	1. A Kispróféták hagyománya: tizenkét kritikus hang egy jobb világért - Bevezetés a 12 próféta könyvgyűjteményébe - Fő teológiai hangsúlyok, az értelmezés szempontjai - „Public theology” az Ószövetségben - A kispróféták társadalom- és valláskritikája 2. Kiállás a szegények, elnyomottak érdekei mellett - A kispróféták szociális érzékenysége - Ámós, Mikeás és a szegények: egy ma is aktuális üzenet - Szövegelemzések: Ám 2,6; 3,9-10; 4,1; 5,10-15; 6,3-6; 8,4-7; Mik 2,1-5; 3,1-12 - A szegény Izrael és Isten szeretete (Hós 11)

	3. Haszonleső vallásosság, bálványok, üres hit - Hóseás házassága, mint prófétai intő jel - Hós 5; 8; Mal 1,6-14: a helytelen istentisztelet - Mik 6: a helyes istentisztelet - Miért nem épül a templom? (Haggeus buzdítása és intelme) 4. Hatalom és erőszak - „Globális erőszak” (Ám 1-2) - Ninive, mint az erőszak szimbóluma Náhum könyvében - A vezetők felelőssége (Mik 7,1-6; Mal 2,1-9) - Visszaélések lajstroma (Hab 2) - A testvér bűne: Abdiás könyvének ítélet-prófeciája 5. Mit hoz a jövő? Perspektívák egy megújult közösség számára - Ki mit vet, úgy arat? Tett-következmény séma a kispróféták igehirdetéseiben - Megbánja-e JHWH a haragját? - A béke korszaka (Mik 4,1-8) és a Messiás uralkodása (Mik 5) - A Lélek által vezetett közösség: Jóel 3 - A jövő társadalmi víziója: Zof 3,9-20; Zak 8 - „Felragyog majd az igazság napja” (Mal 3,17-23) - „Jónás jele”: nyilvánosság-teológia egy tanító történetben
Oktató:	Dr. Varga Gyöngyi (EHE) Dr. Radvánszki Péter rabbi
Helyszín és időpontok:	Evangelikus Hittudományi Egyetem
A kurzus teljesítése:	1 kredit: A kurzus 5 alkalmán való aktív jelenlét (részvétel az órai diszkusszióban, saját meglátások megfogalmazása) 2 kredit: A kurzus 5 alkalmán való aktív jelenlét (részvétel az órai diszkusszióban, saját meglátások megfogalmazása), valamint a felsorolt szakirodalom közül egy kiválasztott tanulmány elolvasása (erről rövid visszajelzés adása) 3 kredit: A kurzus 5 alkalmán való aktív jelenlét (részvétel az órai diszkusszióban, saját meglátások megfogalmazása), valamint egy 15 perces referátum megtartása (és írásban)

	beadása) az ajánlott témák közül és a kiadott szakirodalom alapján 5 kredit: A kurzus 5 alkalmán való aktív jelenlét (részvétel az órai diszkusszióban, saját meglátások megfogalmazása), egy 15 perces referátum megtartása (és írásban beadása) az ajánlott témák közül és a kiadott szakirodalom alapján; továbbá a referátum alapján (vagy más, a kurzushoz kapcsolódó témában) elkészített írásbeli dolgozat max. 10 oldal terjedelemben 7 kredit: A kurzus 5 alkalmán való aktív jelenlét (részvétel az órai diszkusszióban, saját meglátások megfogalmazása), egy 15 perces referátum megtartása (és írásban beadása) idegen nyelven (német / angol) az ajánlott témák közül és a kiadott szakirodalom alapján; továbbá a referátum alapján (vagy más, a kurzushoz kapcsolódó témában) elkészített írásbeli dolgozat (idegen nyelven: németül / angolul) max. 10 oldal terjedelemben
Irodalom:	KUSTÁR Zoltán: Bevezetés az Ószövetség irodalmába. Az Ószövetség könyveinek előállása, tanítása és keresztyén üzenete. Kálvin Kiadó, Budapest, 2025., 497-602. o. KARASSZON István: Az Ószövetség teológiai üzenete. KRE – L'Harmattan, Budapest, 2021, 76-105. o. BRUEGGEMANN, Walter: Az Ószövetség teológiája. Exit, Kolozsvár, 2012, 753-784. o. O'BRIEN, Julia M. (Ed.): The Oxford Handbook of the Minor Prophets. Oxford University Press, New York, 2021. FUHR, Richard Alan, Jr., Yates, Gary E.: The Message of the Twelve: Hearing the Voices of the Minor Prophets. TN: B & H Academic, Nashville, 2016. HESHEL, Abraham J.: The Prophets. Harper & Row Publishers, New York and Evanston, 1962. KARASSZON István: A Kispróféták könyveinek szerkesztése. Komárom, 2015. https://ekniznice.cvtisr.sk/view/uuid:b05ee0ba-bea7-45c6-adc1-100e45236e73?page=uuid:ed301167-a838-428b-9450-f698f95d564f

NÉMETH Áron: Az ítélet patológiája a Kispróféták könyvében.
In: EGERESI László S.; KOVÁCS Enikő Hajnalka (szerk.):
Asré háís – Tanulmányok a 70 éves Karasszon István tiszteletére.
Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar,
Budapest, 2025, 337-350. o.

További ajánlott irodalom az első órán kerül kiadásra.